

АБАЙДЫҢ КІСІЛІК КОДЕКСІ

Абай институтының
электрондық басылымдары
4-том

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

АБАЙ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ

АБАЙДЫҢ КІСІЛІК КОДЕКСІ

Абай институтының
электрондық басылымдары
4-том

Алматы
Абай институты
2023

ӘОЖ 821.512.122.0

КБЖ 83.3 (Қаз)

A13

Баспаға әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Абай ғылыми-зерттеу институтының Ғылыми-редакциялық
кеңесі шешімімен ұсынылған
(№4 хаттама, 26 сәуір 2023 жыл)

ҒЫЛЫМИ-РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС

Ж. Дәдебаев (төраға), С. Ашимханова,
Ө. Әбдиманұлы, З. Бисенғали, Т. Есембеков,
Б. Жақып, А. Жақсылықов, Б. Жолдасбекова,
Л. Мұсалы, З. Сейітжанов, Ә. Тарақ,
А. Темірболат, М. Үмбетаев, Д. Ысқақұлы

Пікір жазғандар:

филология ғылымдарының докторы, профессор
Д. Ысқақұлы

филология ғылымдарының докторы, профессор
А. Исмақова

A13

Абайдың кісілік кодексі / Құрастырған, жалпы ред.
басқарған Ж. Дәдебаев; электрондық басылым ретінде
дайындағандар: Л. Мұсалы, Б. Даутова, Г. Ыбырайқызы,
А. Кенжеқожаева. – Алматы: Абай институты, 2023. – 8 б.

ISBN 978-601-04-6314-1

«Абайдың кісілік кодексі» – Абай Құнанбайұлының ұлттық құндылықтарға негізделген мән-маңызы зор қағидаларының нәрін өскелең ұрпақтың санасына сіңіру мақсатында бірнеше форматта дайындалған.

Абайдың кісілік кодексі №AP08855683 «Абай ілімін білудің, түсінудің және қолданудың ғылыми негіздері мен теориялық тетіктері» ғылыми жобасы аясында жарық көріп отыр.

ӘОЖ 821.512.122.0

КБЖ 83.3 (Қаз)

© Құраст. Дәдебаев Ж., 2021, 2023

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ жанындағы
Абай ғылыми-зерттеу институты, 2021, 2023

ISBN 978-601-04-6314-1

2

Тоғызбаев Т. (1940-1996). Абайдың портреті. 1982 ж. Холст, майлы бояу. 217х171. А. Қастеев атындағы Өнер мұражайының қорынан.

Абайдың кісілік кодексі

- ✓ КУДАЙДАН ҚОРЫҚ, ПЕНДЕДЕН УЯЛ
- ✓ АДАЛ ЖҮРІП, АДАЛ ТҮР
- ✓ ДОСЫҢА ДОСТЫҚ – ҚАРЫЗ ІС
- ✓ ДУШПАНЫҢА ӘДІЛ БОЛ
- ✓ МЫҚТЫ БОЛСАҢ, ӨЗІҢНІҢ НӘПСІҢДІ ЖЕН
- ✓ АҚЫЛ, ҚАЙРАТ, ЖҮРЕКТІ БІРДЕЙ УСТА
- ✓ АҚЫРЫН ЖҮРІП, АНЫҚ БАС
- ✓ ПАЙДА ОЙЛАМА, АР ОЙЛА
- ✓ ӘСЕМПАЗ БОЛМА ӨРНЕГЕ
- ✓ ҒЫЛЫМ ТАППАЙ МАҚТАҢБА
- ✓ КІСІГЕ БІЛІМІНЕ ҚАРАЙ БОЛЫСТЫҚ ҚЫЛ
- ✓ ЖАН АЯМАЙ КӨСІП ҚЫЛ
- ✓ ІСІМ ӨНСІН ДЕСЕҢ, РЕТІН ТАП
- ✓ БЕС НӘРСЕГЕ АСЫҚ БОЛ:
 - ТАЛАП
 - ЕҢБЕК
 - ТЕРЕҢ ОЙ
 - ҚАНАҒАТ
 - РАҚЫМ
- ✓ БЕС НӘРСЕДЕН ҚАШЫҚ БОЛ:
 - ӨТІРІК
 - ӨСЕК
 - МАҚТАНШАҚ
 - ЕРІНШЕК
 - БЕКЕР МАЛ ШАШПАҚ
- ✓ ЖҮРЕГІҢНІҢ ТҮБІНЕ ТЕРЕҢ БОЙЛА
- ✓ ӨЗІҢДІ ӨЗІҢ КҮЗЕТ
- ✓ ӘУЕЛІ ҚУДАЙҒА СЫЙЫНЫП, ЕКІНШІ
ӨЗ ҚАЙРАТЫҢА СҮЙЕНІП, ЕҢБЕТҢДІ САУ

АБАЙДЫҢ КІСІЛІК КОДЕКСІ

- * Кұдайдан қорық, пендеден ұял.
- * Адал жүріп, адал тұр.
- * Досыңа достық – қарыз іс.
- * Дұшпаныңа әділ бол.
- * Мықты болсаң, өзіңнің нәпсінді жең.
- * Ақыл, қайрат, жүректі бірдей ұста.
- * Ақырын жүріп, анық бас.
- * Пайда ойлама, ар ойла.
- * Әсемпаз болма әрнеге.
- * Ғылым таппай мақтанба.
- * Кісіге біліміне қарай болыстық қыл.
- * Жан аямай кәсіп қыл.
- * Ісім өнсін десең, ретін тап
- * Бес нәрсеге асық бол:
 - Талап
 - Еңбек
 - Терең ой
 - Қанағат
 - Рақым
- * Бес нәрседен қашық бол:
 - Өтірік
 - Өсек
 - Мақтаншақ
 - Еріншек
 - Бекер мал шашпақ
- * Жүрегіңнің түбіне терең бойла
- * Өзінді өзің күзет
- * Өуелі құдайға сыйынып, екінші өз қайратыңа сүйеніп, еңбегіңді сау.

Ғылыми-редакциялық кеңестен

Қазақ ұлттық университетінің грифімен жарияланған «**Абайдың кісілік кодексі**» Абайдың шығармашылық мұрасын зерттеу нәтижелері негізінде тиісті жүйеде құрастырылған. Онда ұлы ақынның кісілік туралы басты қағидалары нақты ғылыми талаптар тұрғысынан сарапталып, іріктеліп берілген. Құрастырушының авторлық құқығы, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық зерттеу университетінің, Абай ғылыми-зерттеу институтының құқықтары тиісті тәртіпте қорғалған.

«Абайдың кісілік кодексі» – мемлекеттік тапсырыс бойынша Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім Министрлігінің Ғылым Комитеті мен әл-Фараби атындағы ҚазҰУ арасындағы келісім шарты шегінде орындалған гранттық зерттеу нәтижесі. Ол КеАҚ әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде №АР08855683 «Абай ілімін білудің, түсінудің және қолданудың ғылыми негіздері мен теориялық тетіктері» ғылыми жобасы (гранттық) аясындағы міндеттерді іс жүзіне асыру барысында дайындалған және Абай ғылыми-зерттеу институтының ғылыми-редакциялық кеңесінде мақұлданған, электрондық басылым ретінде Абай ғылыми-зерттеу институтының шешімімен ұсынылған.

«Абайдың кісілік кодексі» – жұмыс берушінің қызметтік тапсырысын орындау тәртібі бойынша жасалған қызметтік туынды, авторлық құқық объектісі, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің интеллектуалдық меншік құқығының объектісі.

«Абайдың кісілік кодексі» елдің интеллектуалдық әлеуетін нығайтуға, қоғамдық сананың жетілуі мен кемелденуіне, жастар мен жасөспірімдердің кісілік келбетінің қалыптасуына қызмет етеді.

«Абайдың кісілік кодексінің» мәтіні бұған дейін баспа өнімі ретінде жарық көрген: **Абайдың кісілік кодексі / Құрастырған, жалпы редакциясын басқарған Ж. Дәдебаев. – Алматы: Қазақ университеті, 2021. – 8 б.**

ISBN 978-601-04-5767-6

АБАЙДЫҢ КІСІЛІК КОДЕКСІ

Абай институтының
электрондық басылымдары
4-том

Көркем безендірушілер: Л. Мұсалы, Б. Даутова
Компьютерде беттеген Г. Ыбырайқызы
Мұқабасын безендірген А. Кенжеқожаева

АБ №4
Алматы, әл-Фараби даңғылы, 71.

